

Asia: VN/22230/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi kaivosmineraaliveroa koskevasta lainsäädännöstä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kittilän kunnan lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi kaivosmineraaliveroa koskevasta lainsäädännöstä

Kittilän kunta pitää perusteltuna kaivosveron sisältävän lainsäädännön käyttöönottoa 1.1.2024 alkaen ja suhteessa 60/40 prosentin verotuoton ohjaamista kaivosten sijaintikunnille ja valtiolle. Kaivosveron tavoiteltu verotuotto on 25 miljoonaa euroa vuodessa, josta valtion osuus olisi 10 miljoonaa euroa ja kaivosten sijaintikuntien 15 miljoonaa euroa. Verotuotto tilitettäisiin sille kunnalle, jossa kaivos sijaitsee. Verotuotto kertyisi ensimmäistä kertaa vuonna 2025.

Verotuotto tulee ohjata kaivospaikkakunnille suoraan kaivoshankkeiden edellyttämien palveluverkko- ja infraratkaisujen rahoittamiseksi. Tämä tulee tehdä valtio-osuusjärjestelmän ulkopuolella ja valtio-osuuksien lisäksi.

Kaivosveron tuoton tehokkaan kohdentamisen mahdollistamiseksi myös valtiolle kaavailtu 40 %:n vero-osuus tulee ohjata kaivospaikkakunnille kuntien ja valtion neuvottelemien Kaivos-, asuminen ja liikennesopimuksiin eli KAL- sopimukseen perustuen kaivoshankkeiden edellyttämien palveluverkko- ja infraratkaisujen rahoittamiseksi, mikä lisää kaivospaikkakuntien ja kaivosteollisuuden vetovoimaa ja kuntien sekä valtion tuottavaa vuorovaikutusta.

Kaivospaikkakuntien ja niiden lähialueiden kyky vastata valmisteilla oleviin kaivoshankkeisiin omilla resursseillaan on riittämätön. Lisäksi maailmanmarkkinahinnoista johtuva kaivostoiminnan syklisyys

aiheuttaa sijaintipaikkakunnille kohtuuttoman riskin palvelujärjestelmän vaatimien investointien suuruuteen nähden.

Kuntien palvelut tulee mitoittaa mahdollisesti syntyvien uusien kaivoshankkeiden mukaan, eikä palveluiden tulevaa tarvetta voi täysin ennakoida. Kaivostoiminnan tulevaisuus riippuu lopulta suhdanteista ja mineraalien maailmanmarkkinahinnoista.

Siksi on perusteltua, että kaivosvero perustuu rojalittyypiseen veroon arvorojaltina, jolloin verotuksessa huomioidaan vuosittain louhittujen metallien tai mineraalien määrä ja arvo louhintahetkellä Lontoon metallipörssin mukaan. Näin toteutettuna se huomioisi parhaalla mahdollisella tavalla kaivosverotuksen tavoitetta saada valtiolle ja kunnille korvausta louhittavan kaivosmineraalien määrästä ja arvosta.

Rojalit vastaisivat tavoitteeseen tuottaa yhteiskunnalle korvaus uusiutumattomien luonnonvarojen käytöstä, sillä ne tulevat suoritettavaksi toiminnan kannattavuudesta riippumatta. Ennalta asetettu verotuottotavoite tarkoittaisi kuitenkin matalaa verotasoa, joka saattaisi vääristää toimintaa vain vähän.

Lisäksi on todettava, että nettotuloon perustuvat verotusmallit eivät kohtele kaivospaikkakuntia tasapuolisesti, koska kunnan yhteisöverotulot kaivostoiminnasta ovat vaatimattomia konsernien verosuunnittelun takia.

Arvorojaltivero tulee kohdentaa tuotannon alkuvaiheeseen tai enintään keskivaiheeseen ennen rikastusprosessia. Kaivostoimijoiden tulisi siten huolehtia louhitun malmin hyödyntämisestä rikastamisprosessissa parhaalla mahdollisella tavalla, koska verotus on kohdennettu jo ennen rikastamista.

Kunnan talouden suunnittelun ja seurannan näkökulmasta olisi verotuksen oltava luotettavaa ja ennakoitavissa, jolloin verohallinnon määräämä vuosittainen maksu olisi todennäköisesti varmin tapa saada oikeansuuruiset verot.

Tärkeätä on, että kaivosveron käyttöönotossa edetään esitetystä aikataulusta ja huomioidaan kaivospaikkakunnille tulevan veron merkitys, sillä kaivostoiminnan kehittäminen vaatii toimivaa ja vetovoimaista toimintaympäristöä.

Kaivostoiminta edellyttää valmista infrastruktuuria ja palveluita. Näin kuntien on investoitava muun muassa koulu-, varhaiskasvatus- ja kulttuuripalveluihin sekä tie-, tietoliikenne-, sähkö-, ja vesi- ja jätehuoltoon. Näin on oleellista, ettei kaivosveron kuntaosuus vaikuta valtionosuusjärjestelmässä kunnille määriteltävään valtionosuuteen.

Kaivosveron on tultava voimaan jo käynnissä oleville kaivoksille tasapuolisen verokohtelun nopean vaikutuksen aikaansaamiseksi, sillä kunnille on jo muodostunut paljon aiemmin verotuksessa huomioimattomia kustannuksia kaivostoiminnan vaikutuksista paikkakunnalla.

Kittilän kunnanhallitus

Jämsén Antti
Kittilän kunta